

4

Utrum Tribunal Sanctae Inquisitionis
cognoscere possit causas perti-
nentes ad seditionem.

12

Ratio dubitationis est, quia S.^o Tribu-
nali siue de Iure, siue ex privilegio
ea solum causa competunt, qua respi-
ciunt haeresim. unde animaduertimus
ab eis non nisi haereticos, aut de haeresi
suspectos puniri: at uero in seditione
nulla apparet haeresis, aut eius suspicio,
quare non uidentur seditiosi posse à S.^o
Tribunali puniri.

At uero ^{si tamen} res bene perpendatur, oppo-
situm omnino asserendum erit, quocirca
Dico 2.º seditionum causas subesse iuris-
dictioni Tribunalis Sanctae officij.

Ad hanc conclusionem firmandam multi
multa doctè, atque eruditè congererunt,
quorum rationes libens praetermittis. dus-
bus solum fundamentis innitar, quorum
alterum est auctoritas Ecclesiae, alterum

u. conexas, quam seditiones habent cum
haresi, seu occasio proxima, quam seditio-
nes praebent ad haereses siue committen-
das, siue disseminandas.

Quoad primum fundamentum affero Epi-
istolam 2.^m Decretalem Alexandri Papae
primi, qui scribens ad Ep^{os} per diuersas
regiones constitutos, prope eius Epistola
finem, cum adduxisset uerba Hieremiae
cap. 21. Haec dicit Dominus: Iudicate
mane iudicium, et eruite ui oppremum
de manu calumniantis, ne forte oriatur
quasi ignis indignatio mea, et succen-
datur, et non sit qui exingueat, subdit
Pontifex haec uerba alloquens Episcopos:
Vos ergo, qui in summa specula à D^{no}
constituti estis, attendere eos, et opprimere
oportet, qui in fratres seditiones, et
scandala excitant, ne simul cum eis
pereatis.

His conuenit B. Anselmus Papa in sua
Epistola ad Episcopos Boeticae, et Toletanae
Pro:

Provincia. Si enim non longè a fine
ait: Ponite corda uestra indesinenter
in uirtute Dei, et resistite semper mali,
et enarrate hæc iuxta uocem prophete
in progenies alteras, quoniam hic est
Deus Deus noster in æternum, et ipse
reges nos in sæcula, et subdit: Unde
uos in specula à Domino estis consti-
tuti comprimere, et repellere eos sum-
mopere debetis, qui fratribus insidias
præparant, aut in eos seditiones, et
scandala excitant. ideo nos reprehen-
dere, et uos ab his auertere oportet,
quatenus excincta funditus huiusmodi
caligine Lucifer eis resplendeat, et
læticia oriatur in cordibus eorum.
confidimus autem de uobis fratres
in Domino, quoniam quæ præcipimus
et facitis, et facietis. quid hæc clarius
à duobus summis Pontificibus dici
poterat ad rem nostram stabiliendam?

Sed ne quis arbitretur aliquam à me ad su-
endum intentum vim inferri citatis Ponti-
ficum verbis, testem profero Luculentum^{us}
Iure consultum apud omnes. percelebrem,
nempe Conradum Brunum, qui in egregio
tractatu. de seditiōibus lib. 4. qui est de
remedijs, quibus seditiōnes comprimuntur,
cap. 1. quare ad quos pertineat
sedare seditiōnes docet n. 1. ad id te-
neri eos, qui præsunt rebus publicis,
quod tum facile obtinebunt, si solite id
agant, ut malis, et seditiosis hominibus
Prouincia careant, eosq. conquirant, et
ut quisque deliquerit, in eum animad-
uertant. L. congruit ff. de officiis Praedictis.
deinde ait ad Praefecti Urbis curam dim-
id pertinuisse. postea ad Triarchos
n. u. s. addit idem canonicis constitu-
tionibus id cautum esse, citatque duas
Epistolas Alexandri primi, et Aniceti, quas
s. recensuimus. censeat igr̄ hic auctor

non esse alienum à iurisdictione Ecclesie
seditiones, ac tumultus compescere, eosque
comprimere, qui eos excitant. et maiori ra-
tione id faciat necesse est si seditio fiat
in Regem. siquidem Principes seculares sūt
extraordinarij Patres tum Saeculāri, tū Ecce-
siasticorum, uti colligit ex decretis Martini
Papae v. Thomas Waldensis lib. 2. doctrinalij
fidei cap. 8.

Hactenus probatum est ex decretis Ponti-
ficum auctoritatem coercendi seditiosos
extendi ad Episcopos. Quod autem eodem
iure uti possint Inquisitores, ex eo colligo,
quod decretales, de quibus supra, editae
fuerunt ante institutos Inquisitores.
nam Alexander 6us sedit in cathedra S^{ti}
Petri anno 1211. Antherus 6us anno
1238. officium autē Inquisitorij coepit ab
anno 1200. sub Innocentio 3° quare non
est mirum si ipsorum non meminere
illi Pontifices. ceterum si semel habemus,
quod causa seditionum cognosci possunt
ab Episcopis, ut probatū est, seors^{us} omnino,
quod cognosci et possint ab Inquisitionibus,
siquidem ob varia negotia, quibus Episcopi

præpediebantur instituti fuere à Sede
Apostolica delegati, ut inuigilarent circa ea,
quæ ad extirpandas hæreses pertinent, cū
quibus maximam habent cognationem sedi-
tiones, ita ut Sixtus IV. cognitionem causarū
super excussione librorum de Religionū ori-
gine, ea quibus oriri poterant seditiones,
commendatam uoluerint Inquisitoribus.
Similiter Paulus III. anno 1542. in Bulla
cuius initium est ^{In} Apostolici culminis.
S^o officio subijcit præcedendos conciona-
tores, qui e sacro pulpito propositiones
effundunt, quæ seditionem concitare pos-
sunt. Clemens VIII. in instructione in-
dicis Librorū prohibitorum, iubet ut In-
quisitores expurgent quascumq. proposi-
tiones seditiosas licet censuram theologi-
cam non mereantur. idem præstat
Alex. VI. in sua Constitutione 8. demum
hispanicum sanctæ Inquisitionis tribunal
anno 1632. publicè comburenda curauit
scripta cuiusdam Fran^{ci} Roales, quippe
apta ad seditiones concitandas, eorumq.
auctorem omnino puniisset, nisi iste
maturo fuga sibi consulisset. quare
nemini

nemini dubium esse potest, quod It^m.
Inquisitores possint animadvertere in
eos, qui seditiones procurant.

Secundum fundamentum, cui supra
posita conclusio innititur, est connexio,
quam seditio habet cum haeresi, et occasio
proxima, quam praebet siue haeresum
invehendorū, siue disseminandorū. hoc
autem probari potest per inductionem
multarum seditionum, quibus haereses
coniuncta fuerunt. Baronius to. 6. ad
annum 448. f. m. 58. lit. B. refert id,
quod habetur in Concilio Constantiensi
tano 1.º de Luchichete, qui concitavit
monachos ad seditionem, et sancta Synodus
ad tutelam ecclesiasticam decrevit sua
interesse inquirere de tumultibus, quos
ille machinabatur. Eusebius lib. 5. his-
toriae eccl^{icae} cap. 13. meminit multarum
haeresum, quae seditionibus admistae
fuerunt. Egesippus apud eundem Euse-
bium lib. 4. eccl^{icae} historiae cap. 4. refert
quod Theobutes quidam, quia repulsa
tulit episcopatus, coepit perturbare omnia
et seditiones excitare, unde orta sunt ha:

reses Simoniarum, Thebinianonũ, Dosithe:
anorum, Masbuteanorum, Menandrinor:
um, Marionistarũ, Carpocratianonũ, alio:
rumq; nebulonum, qui seorsim schisma com:
ponentes proprias sectas, et proprios habue:
re sectatores. ex quibus processere pseu:
dochristiani, pseudopropheta, et pseudo:
apostoli, qui in diversas partes fratrum
unitatem scindentes per corruptelã doc:
trinae castum Ecclesie cubile macularũt,
et idem Eusebius loquitur. praeterea
graves seditiones ortas inter Alexandrũ
Alexandria Episcopum, et Eusebium Epis:
copum Nicomediensem, unde multae here:
ses provenere, prout dicitur in tripartita
historia lib. 1. c. 17. nihil dico de ijs, quae
in Africa concitatae sunt tempore Donati:
starum, et Circumcellionum. Aeneas Silvius
in historia Bohemica c. 36. et 38. recenset
seditionem, in qua Duce Zisca nobilissima
templa, et monasteria deiceta igni con:
sumpta et penitus devastata fuerũt, et
nihil non crudelitatis in Catholicos per:
petratum est. iam vero quod ad auerter:
dos orthodoxos ab Ecclesie Catholicae com:
munione

munitione apertissimum sic instrumentum
seditio, ex eo colligi potest, quod legimus
in tripartita historia lib. 9. c. 20. et 23.
ibi enim sic habetur: Tempore quo ma:
ximus Tyrannus de Britannorum par:
tibus aduersum Theodosium Principem,
Romanorum infestabat imperium, ij, qui
Constantinopoli uersabantur, diuersas
opiniones in populo seminantes, dixerunt
exercitum imperatorem amisisse, et ipsum
Tyranni duibus subiugatum, aliaque
multa, quæ solent inimici ex malitia
iactare, ita ut crebro hæc audientes,
non uana, aut incerta, sed uera iam
crederent, eo nimirum animo hæc com:
miniscentes, ut et catholici de uictoria,
et potentia catholici Imperatoris des:
perantes à communionem catholicæ
fidei desperarent, et hæretici ea spe
erecti, et firmati constantius in errore
suo perseverarent, et atrocius catho:
licos persequerentur, sicut et euentus
docuit. nam eo rumore Arianorum populus

accensus domum Nestorij catholici Ep̄i
concremavit. ex quo factis apparet falsos
rumores sparsos de defectione subditorum
à legibus, et astrictione exercitiū, et inimi-
tatione eorum potentia seditiones exci-
tare, et ex his deficere catholicos à fide,
atque haereticos in suis erroribus confir-
mani, et atrociter persequi catholicos.
Lutherus, ut passim DD. et p̄sertim Prates-
lus, referunt, ad disseminandas haereseos
aliam non inijt viam, quam seditiones
per Germaniam excitare, unde rustici
insurrexere in nobiles, et multa hominū
millia casa sunt, quibus peractis, quasi in
novalem agrum sibi cumulibus pararet
errorum semen iacere coepit, quod usq̄
adēs exercevit, ut Germaniam p̄tē
universam, aliasque Septentrionis re-
giones cum ingenti catholica Ecclesia
detrimento occupavit.

Sed quid ego antiqua recensere, quae apud
exteros euenere, cum domestica, ear re-
centia satis suppetant? Animaduerimus
anno

anno 1673 subortos tumultus in hoc Si:
cilia Regis occasionem multas praebuisse
exercendi actus haereticos longe lucus:
simos. nam in oppido Burgij effracta pu:
lice fuit Christi & cruce pendentis imago.
Sancissimum Eucharistiae Sacramentum
ad sedandam seditionem expositum, à sce:
lesissimis fuit lapidibus oppetum, ita ut
effracta sacra hostia in vitro inclusa, tertia
ferè illius pars perierit decidentibus cete:
ris in terram. in oppido Clusa eadem de
causa in maximam sacramenti iniuriã
pœnitentia coacti sunt sacerdotes eam.
Ecclesiam in plateis confessiones quasi in
ludibrium excipere, pernegata decimand
solutio, aliaque patrata crimina non lon:
gè diversa ab ijs, quæ Ioës Vicepus hare:
siarca commisit. Caena facta est conue:
ratio ad Ecclesiarum, ac monasteriorum
direptionem ad proscribendos, ac in exi:
lium mittendos viros religiosos. Saeculae
ob tumultus non solum atroces Blasphæ:
miae in Deum Opamii ac sancissimae
Virginis integritatem irrogatae sunt,
sed et haeretica dogmata prolata. pudeat
me percensere, quæ Patrum oculis nrj

seditionum tempore inspeximus, Sacer-
dotes s^t Sacerd^{is} Eueh^a Sacrum gestantes
minis perterritos adhuc à famellis, reli-
giosos hortantes ad pacem impetu facto
repulsos. Simulacrum B. Mariae sacra-
mentum Rosarij iniuria affectum, eiecitq.
eos, à quibus ferebatur. conventiones
à sicarijs factas ad diripiendas, ac igni
tradendas regularium domos, atque hos
è ciuitate expellendos, aliaque praeserta
quae procul dubio non nisi ab haereticis
ac infidelibus fieri consueverunt.

Ex quibus unusquisq. prudens facile con-
ijcit id, quod probandum assumpsit, nempe
cum tumultibus esse conexam haeresim,
vel eius uehementem suspicionem, eiq.
occasionem satis amplam praebere ad ea
perpetranda, quae ad errores contra fidei
inducendos aptissima sunt. His igr ita
positis sic ratiociner. Connexorum idem
est iudicium c. causam 7. de prescrip-
c. quanto 3. de iudicijs. et ibi gloss. final.
c. Translato 3. de const. c. praeterea
g. de transact. Felin. in d. c. causam n. 5.
Archid. in c. hortamur dist. 70. n. 2. Paul.
de Ciudadinis tract. de iur. patr. rubr. 5.
n. 8.

n. 8. Sed seditio et haeresis sunt con-
nexa, ergo qui est iudex haeresis, est
et iudex seditionis. atqui H^om^o Inquisi-
tores sunt Iudices haeresis, igr et ipsi
sunt et iudices seditionis. quod confir-
mari potest ex uerbis Calderini de iud. 4.
cons. 11. §. quod ait, ubi ait, neminem
dubitare quod haeresis, et illi connexa
sint crimina ecclesiastica. minor huius
syllogismi patet manifestè ex dictis, nec
objici potest, quod haeresis est quidem
connexa cum seditione, non autem sedi-
tio cum haeresi. ais. n. quam plurima
ex exemplis suprapositis ita se habere,
ut haereses orta sint ex seditionibus, non
autem seditiones ab haeresibus. adde ex Con-
rado Bruns lib. 2. de seditionibus lib. 2. c. 19.
col. 4. quod tam et si ea, quae inter causas ef-
ficientes seditionum numerantur (qualis est
haeresis respectu seditionis) tamen nihil pro-
hibet quo minus haec ipsa ad finem seditionis
referrì possint. quamvis gr. interdicti haeresis
pariat seditionem, nihilominus ipsamet hae-
resis potest esse finis per seditionem intentus.

Idem dico de occasione, quam seditio praebet.
Siquidem eiusdem Iudicis est punire inferen-
tem damnum, ac eum, qui damni dat occasio-
nem. I. qui occidit §. in hac acione ad Legem

Aquiliam, ubi dicitur in eodem crimine esse eum, qui
occasionem damni dat, ac eum, qui illud infert
c. fin. de iniur. et damns dato. Spec. de Iud. § 3.
ad fin. et in tit. de iniurijs et damns dato § 2.
Cornelius cons. 36. Barthol. Soc. cons. 156. ea die
aut satis constat seditiones esse occasionem
haeresu, seu factoru haereticaliū, unde cum
occurrit haeresis sic idem ^{sema} crimen eū haeresi
et causas ad hanc pertinentes sic Inquisi-
tionum cognoscere, seq. oīs eosdē posse cognoscere
causas seditionū.

Non negauerim in haec usm̄i sediciosos si condi-
gnam poenam non receperint à S. Trib. es qd
mitius se gerere conueuerit cū reis, posse
adhuc puniri à Iudice seculari: existimo
n. uerim^m ex sententia Felini Abb. Soc. Sen. Decia.
Martha, aliorumq. quos citat, et seq. Ansaldo.
de Iurisdic. p. 2. tit. 11. cap. 20. n. 19. et 20. *

Die 2^a et si alias non possent Illi Inq. cognoscere
causas seditionū, ponent nihilominus his tem-
poribus id p̄stare. ratio ducitur ex S. D. cum
n. experientia satis docuerit, quod haec praeser-
tim tempestate seditiones sine causa, et
ocasio haereticaliū actionum, qui potest pu-
niri haeresim, factaque haereticalia, potest etiam
punire ea delicta, quae sunt praecia ad illa.
ad eum plane modum, quo sicuti Iudex animad-

uertit

* hi enim assertores
quod si secularis
iudex cognoscere
satis sibi sufficiat
ab ecclesiasticis
nam sanguinis
ponere non ualeat
non sufficiens
regne condigne
nos, nonum posse
fabricare processum
arg. cap. 1. de collum.
de regia. l. praeser-
necatis iudicium
3 ff. de praeser-
cator l. si quis
miciidii si Ceterum
usas. l. si uerim
men 7 si iisdem
eodem tit. Dicitur
sub uerbo reple
cari in c. de
crimibus
cusatione

uerit in eos, qui fabricant monetam, ita et
in eos, qui instrumenta apud se habent apta
ad monetæ fabricationem es quia hæc habet
connexionem cum eiusdem monetæ fabrica-
tione.

Plura alia argumenta ad hanc rem confir-
mandam afferri possent, sed quoniam uel ab
alijs adducta sunt, uel eius conditio censetur, ut
facile possint eludi, liberas præteres, uberiores
fortasse allegationem confecturus.

Illud extremis hinc locis notauerim, qd̄ paucis ab
hinc diebus accidit. Cæterus quidam ex Regno
Neapolitano Panormū appulsus mendaciter
sparsit inter populares in urbe Neapolitana
denus subortas fuisse uarias dissensiones,
et tumultus, ac signanter dixit Hispanis
milites à Rege defecisse ad partes populi. qua-
situm fuit an hic possit et puniri à S.^o Trib.^{ali}?

Ego censui posse, ea dictus ratione præter
supra positas, quod de his procul certissimè
omnino est cognitionem propositionis seditis-
sarium pertinere ad Inquisitores, ut euidenter
constat ex Bulla Pauli III. et Alexandri VI.

necon ex instructione Clem.^{is} VIII. supra
citatis. hinc seq.^o euidenter Auctores talium
propositionum posse puniri à S.^o Tribunali.
at u. ea, quæ cæterus ille mendaciter spar-
sit, continent omnino proposit.^{res} seditiosas
siquidem sunt uerba longe apert.^{res} ad populū
excitandum, et commouendas seditiones,
ergo nulli dubiū esse debet, quod saltem ea
hæc capite ponunt in illud It.^{ali} Inf.^{res} animaduertere. *

Melchior Baldouci e Joinesase Tern

Allegazione

Pro

Sancan^o Tribunale Inquis

11/11/11

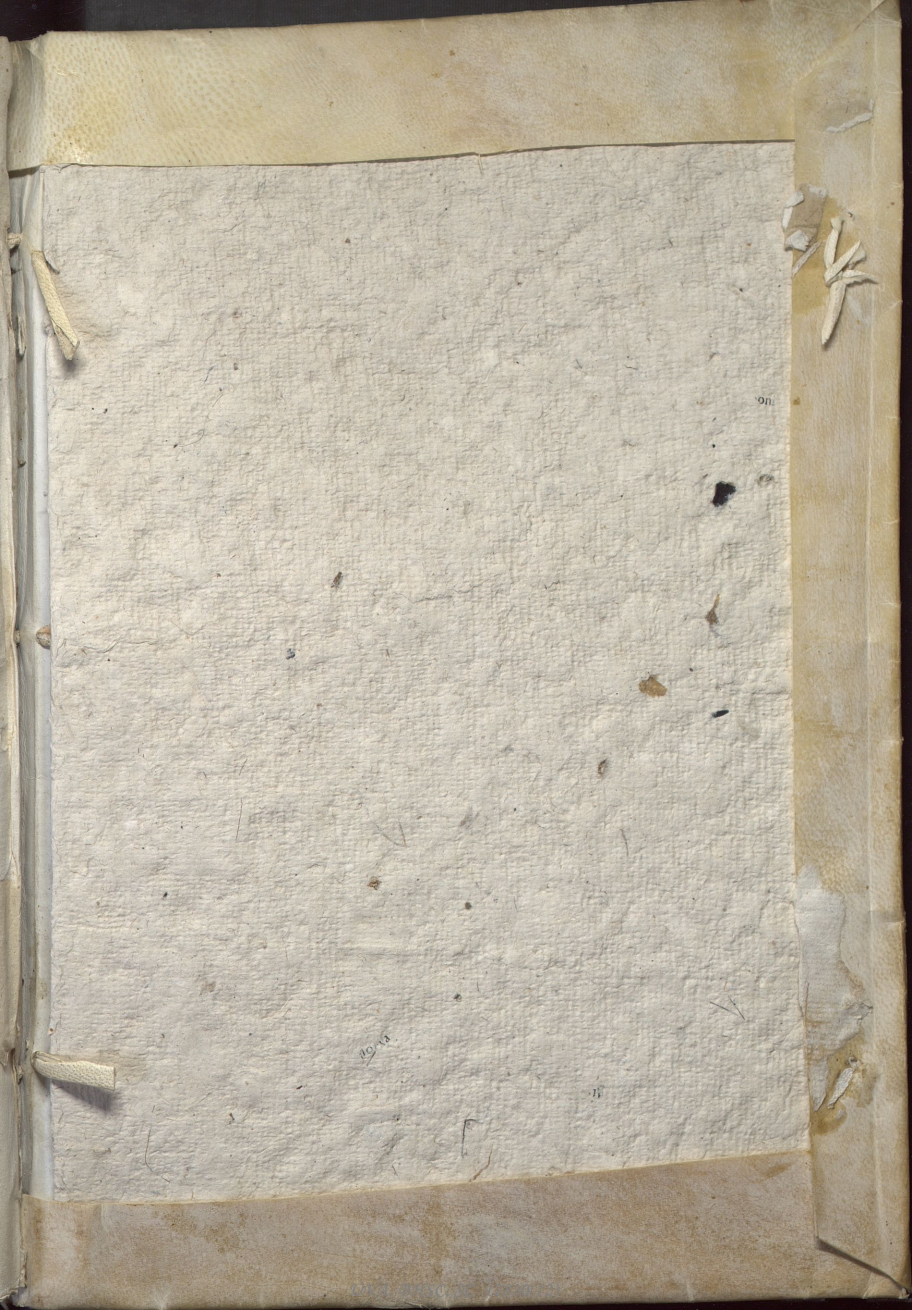
11/11/11

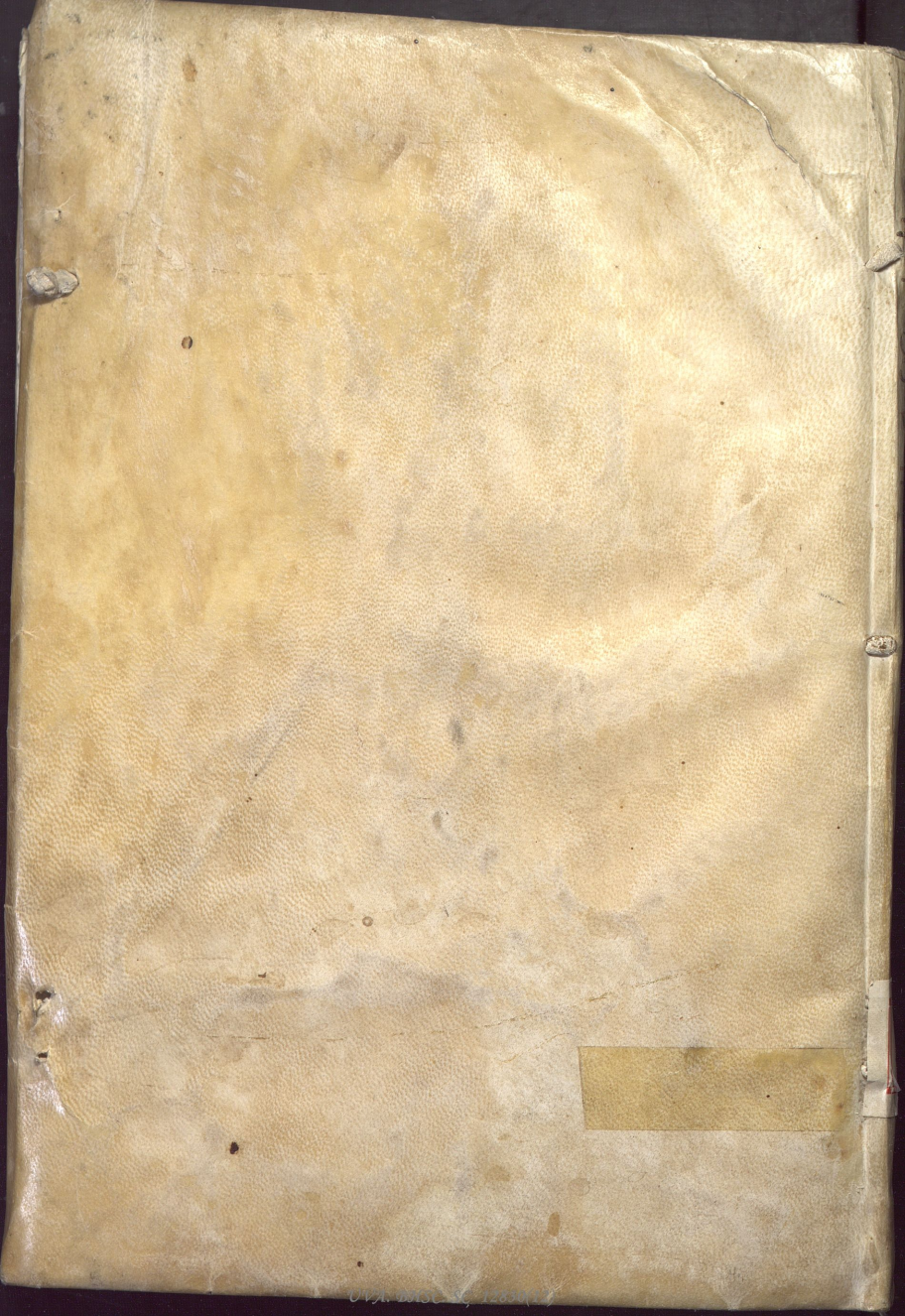
11/11/11

11/11/11

573.

ALTES

ORACIONES

Varias

Biblioteca de Santa Cruz

12830

